

El llarg viatge d'aquella esquerra

Josep Piqué ha estat triat president del Partit Popular de Catalunya, el fins ara darrer pas d'una carrera política que començà en les files del PSUC. És només un exemple dels canvis, en alguns casos camaleònics, que van experimentar alguns militants de l'esquerra antifranquista. Amb la transició per davant, després de quaranta anys de dictadura, tot era per fer. I alguns van voler córrer més que els altres.

Les primeres eleccions democràtiques a l'estat espanyol deixaren en evidència la distància ideològica entre els partits i organitzacions antifranquistes i la majoria de la ciutadania. La interpretació de la realitat, en gran part feta des de la convulsa comoditat de les aules universitàries, no tenia gaire relació amb una ciutadania que, per culpa de quaranta anys de dictadura, estava òrfena de referents democràtics.

Les aspiracions dels moviments i partits de l'esquerra antifranquista van ser arraconades pels fets. I molts dels dirigents i integrants d'aquells moviments rupturistes aviat es van adaptar als nous aires de la transició, que reclamaven una visió molt més pragmàtica de la vida política. Una adaptació radical i l'abandó de les tesis revolucionàries. Unes adaptacions que en alguns casos han significat mutacions personals.

Potser els casos més espectaculars de transmutacions ideològiques els trobem al País Valencià, tot i que n'hi ha hagut arreu del país. Un fet atribuïble a l'evolució electoral valenciana. Si a Catalunya, el mapa electoral ha variat poc des de l'inici de la transició fins ara, amb predomini de CiU a la Generalitat de Catalunya i del PSC-PSOE en l'àmbit municipal, al País Valencià el mapa electoral va estar dominat, primer, pel PSPV-PSOE, després d'un breu període de preeminència d'UCD, i ara pel PP. Qui s'ha volgut mantenir pròxim als àmbits de poder, per sobre d'ideologies, ha hagut de fer veritables malabarismes.

L'estrella Piqué. Com dèiem, però, els casos són localitzables a tot el país. Potser un dels més notables i emblemàtics és el de l'actual ministre espanyol de Ciència i Tecnologia i recentment elegit president del Partit Popular de Catalunya,

Josep Piqué. Des de la seva militància en el PSUC en època universitària, ha acabat liderant el PP de Catalunya. Piqué arribà a ser director General d'Indústria de la Generalitat de Catalunya, entre 1986 i 1988, i en la seva llarga escalada aconseguí encapçalar, com a president, el grup Ercros. Una gestió que li donà maldecaps tan grans com ara ser imputat en l'escàndol financer que porta el nom del grup. Ha estat president del Cercle d'Economia de Barcelona, plataforma de difusió del missatge populars entre el món empresarial. El 1996 va ser nomenat ministre d'Indústria, després portaveu del Govern espanyol, fins l'abril del 2000, que fou nomenat ministre d'Afers Estrangers, i ara de Ciència i Tecnologia.

En aquest viatge l'han seguit altres polítics catalans. Anna Birulés també va militar en el PSUC en la seva joventut. De la direcció general del Banc de Sabadell passa a ocupar el càrrec de directora general de Retevisión. Birulés, ben relacionada fins llavors amb l'òrbita de CiU, era la gran aposta catalana en el mercat de telecomunicacions. El seu nom va circular com a possible candidata de CiU a l'alcaldia de Girona el 1999. L'abril del 2000 seria nomenada ministra de Ciència i Tecnologia pel Partit Popular.

Però, com apuntàvem adés, és al País Valencià on aquests itineraris han estat més espectaculars. Rafael Blasco milità de jove en el Partit Comunista d'Espanya (marxista-leninista), el PCE (m-l). I va ser membre del Frente Revolucionario Antifascista y Patriótico (FRAP, que seguia la consigna de la "guerra popular prolongada"), creat pel PCE (m-l). Va estar exiliat a París. El 1976, aquesta formació comunista crea la Convención Republicana de los Pueblos de España, de la qual Blasco arriba a ser president estatal. També formà part de La Causa, platafor-

TONO MARTÍN CHACÓN

Miting del PCE a la plaça de bous d'Alacant. D'esquerra a dreta, Pilar Bravo, candidata i diputada d'aquest partit, Dolores Ibarruri, "Pasionaria", Santiago Carrillo i Salvador Forner, avui director general d'Universitats de la Generalitat Valenciana.

ma que serví de pont al PSOE per a molts dels seus integrants com Pepe Garés (que arribaria a ser diputat) o el mateix Blasco. Ja com a militant del PSOE, fou nomenat conseller de Presidència de la Generalitat Valenciana i d'Obres Públiques, Urbanisme i Transport, en època del PSPV-PSOE. L'any 1989, enmig d'una crisi del partit que l'enfrontà al sector encapçalat per Joan Lerma, va ser destituït, acusat de corrupció per un cas mai provat. Blasco passà llavors a militar en el PP.

Amb els populars al Govern valencià va ser director del gabinet de planificació i estudis de la Conselleria de Presidència, i subsecretari de Planificació i Relacions Externes de la mateixa Conselleria. Des del 1999 fins al 2000 va ser conseller de Treball, i ara és conseller de Benestar Social.

Un itinerari polític semblant és el de Ramón Soto. A finals dels seixanta militava als Comitès Antiimperialistes. Mantenia contactes amb el FRAP i se'l relaciona amb algunes accions d'aquella organització. Després passà a l'òrbita del PCE-ml i al PCE. Escultor de professió, avui és vicepresident del Consell Valencià de Cultura, institució a la qual accedí proposat pel PCE. El PP li renovà el mandat. Oficiosament, se'l situa

com a assessor polític de Consuelo Ciscar, dona de Rafael Blasco i subsecretària de Promoció Cultural de la Generalitat Valenciana.

De Mao Zedong a Zaplana. José Vicente Villaescusa és un altre exemple de trànsit dels sectors més radicals de l'antifranquisme al PP. Conegut com "l'home de la carpeta", era partidari de la "ruptura revolucionària". Va ser secretari de l'Organización de Izquierda Comunista de España (OICE), formació maoista, a València i després a Espanya. El 1979 arriba al Moviment Comunista (MC). D'allà va passar al PSOE. Amb aquest partit, fou responsable de cultura de l'Ajuntament de Mislata (Horta). L'octubre del 1999, el president Eduardo Zaplana el nomenava director general de Radiotelevisió Valenciana. José Sanmartín, director del Centro Reina Sofía para el Estudio de la Violencia, també va seguir un itinerari semblant. Exmembre de l'OICE, milità després en el PSOE i en UGT, per a acabar com a independent. Fou nomenat conseller de Treball del primer Govern Zaplana i després director de la Universitat Internacional Menéndez Pelayo a València.

Hi ha altres casos d'evolucions personals que han anat del maoisme al PP.

Enrique Pérez Canamares, l'actual director de la Xarxa de Museus de la Diputació de València, va militar en Bandera Roja (BR), organització comunista leninista i maoista, arribà després a secretari estatal de l'OICE i més tard va passar a l'executiva estatal del MC.

La llista d'excomunistes que avui són al PP és força àmplia. Antonio Lis, home de confiança de Zaplana, director general de l'IMSERSO des del passat mes de setembre, era conegut com a "Cèsar". Fou secretari general de les joventuts d'Izquierda Comunista de España (ICE). L'ICE es definia com "una organització de masses d'estudiants anticapitalistes", tal com assenyala l'historiador Benito Sanz al llibre, publicat recentment, *Rojos y demócratas, La oposición al franquismo en la Universidad de Valencia, 1939-1975*. Lis continuà la carrera en l'MC, junt amb Cañamares i Villaescusa. Amb els governs del PP fou vicepresident de la Diputació de València, càrrec que deixà pel de subsecretari de política d'Immigració de la Generalitat, fins marxar a Madrid amb Zaplana.

Comunistes camaleònics. El Partit Comunista d'Espanya (PCE) també ha estat el punt d'origen de carreres polítiques que avui han acabat en el PP. És el

A l'esquerra,
Josep Piqué,
quan era
dirigent
d'Ercros.
A la dreta,
Eugenio de
Manuel Rozalón,
Malto Jaurogui
i Antonio Lis,
dirigents de les
Joventuts
d'Esquerra
Comunista al
País Valencià.

EL TEMPS / E. DE MANUEL

cas de Salvador Forner. Arribà a ser el cap de llista d'Alacant en les primeres eleccions per al PCE i candidat al Senat. Amb l'arribada del PP a la Generalitat Valenciana Forner va ser nomenat director general d'Universitats. Encara que no tenia carnet del PP, des d'aquest càrrec institucional intentà desgastar els executors de la Universitat d'Alacant, Andrés Pedreno, i de la de València, Pedro Ruiz, opositors a la política universitària de l'executiu de Zaplana.

També va tenir un paper prou destacat en el PCE, fins la transició, el periodista Ricardo Bellveser. De la militància comunista arribà a ser cap de redacció del diari *Las Provincias* en els moments més pamfletaris de la publicació dirigida per Mª Consuelo Reyna. Forma part del Consell Valencià de Cultura, a proposta del PP, i és director de la Institució Alfons El Magnànim, de la Diputació de València.

Rafa Marí va militar de jove en el PCE. Entrà en *Las Provincias* també en l'èpo-

ca més radical de la publicació. Tot i no militar en el PP, ha presentat els populars com l'única alternativa i ha atacat frontalment la resta de formacions.

Entre els personatges que s'han destacat en *Las Provincias* cal no oblidar Jesús Sánchez Carrascosa, que fou director de Televisió Valenciana i que ara dirigeix, amb la seva esposa, María Consuelo Reyna, l'ultraconservador *Diario de Valencia*. Sánchez Carrascosa simpatitzà amb Unitat del Poble Valencià. Passà a ser assessor de Vicent González Lizondo (Unió Valenciana) i acabà dirigint la campanya electoral de Zaplana del 1995. Ocupà la secretaria general de la presidència de la Generalitat Valenciana fins 1996.

Un exconseller del PP de la Generalitat Valenciana, Diego Such, també ha viscut un llarg viatge ideològic. Milità en el Partit Socialista Popular (PSP) d'Enrique Tierno Galván, fins que va ingressar en el PSOE. Va ser el número dos de la candi-

datura d'aquest partit a la Nucua (Marina Baixa), el seu poble, en les eleccions del 1979. Es proclamava "republicà i marxista". El 1990 ingressa en el PP. El 1991 fou candidat a l'alcaldia d'Alacant, ha estat conseller d'Indústria, Treball i Comerç del primer Govern d'Eduardo Zaplana. Entre les llistes de les mutacions ideològiques hi destaca també Roc Gregori, director general de Turisme de la Generalitat Valenciana. Inicià el seu camí ideològic prop del Partit Socialista d'Alliberament Nacional (PSAN).

De nou a Catalunya trobem un itinerari polític força camaleònic. Antoni Fernández Teixidor, diputat de CDC al Parlament català, va ser un membre destacat del Fomento Obrero Revolucionario, partit comunista d'inspiració trotskista. La cursa continuà en el Centro Democrático i Social d'Adolfo Suárez. N'arribà a ser secretari general a Catalunya. Des de la desaparició d'aquesta formació torna a reaparèixer repescat en les llistes de CiU.

estalvi
SOLIDARI

Amb la Llibreta o el Dipòsit Solidaris,
estalviant col·labores
en projectes de solidaritat.

En Clau: Red para la financiación alternativa

caixa
popular

Grup Banc Caporaliu - CRÍSES MUNDALS

A les Illes destaca l'itinerari de Jaume Peralta, exdiputat del PSIB al Parlament Balear i al Consell Insular de Menorca. Havia militat en el Partido de los Trabajadores de Espana (PTE). Dins del PSIB-PSOE, a principis dels 90, s'enfronta a la direcció, abandona el partit, s'integra en el grup mixt del Consell Insular i del Parlament Balear i acaba donant suport al PP.

Deixar-se la "revolució". A banda d'aquests canvis més dràstics és evident que l'expectació del procés de la transició va provocar que part dels líders d'aquella esquerra revolucionària abandonessin postulats radicals i s'annessin escorant cap a posicionaments més pragmàtics i conservadors, per mantenir opcions d'incidir en l'àmbit polític.

Així, per exemple el Front Obrer de Catalunya (FOC), al Principat, es va convertir en un planter de futurs dirigents polítics. El FOC era una formació "socialista revolucionària", federada al Frente de Liberación Popular (FLP) i a l'Euskadiko Sozialisten Batasuna. Molts dels dirigents d'aquella formació van acabar desembarcant en el PSC-PSOE; és el cas del mateix Pasqual Maragall, candidat a la presidència de la Generalitat, el senador Isidre Molas o Narcís Serra. També hi ha altres noms il·lustres formats en la joventut pel FOC, com Miquel Roca Junyent, que acabà sent l'home fort de CiU a Madrid. També van ser membres del FOC l'escriptor Joan Colomines, que després d'un breu pas pel PSC ingressà en les files de CDC. Més convulsa ha estat la trajectòria de Dídac Fàbregas, que avui se situa prop de CiU. Va ser membre del FOC, després integrà en l'OICE, formació de la qual n'arriba a ser secretari general. Aquesta formació el va expulsar i anà a parar al PSC-PSOE. Nomenat director general de Desenvolupament Autòmic del Ministeri d'Administracions Territorials en el primer Govern socialista, abandonà la política un any més tard. També pel FOC va passar Daniel Cando Cando, abans d'arribar al PSC. Entre aquestes dues formacions, milità en l'organització comunista maioista Lucha de Clases. A finals dels setanta va ser membre de les direccions

Imatges del Congrés dels Diputats. A dalt, Miquel Roca Junyent. A sota, Solè Tura amb Carrillo i Marcellino Camacho (CCOO).

executives del Partido Comunista de Unificación (PCU) i del Partit del Treball de Catalunya (PTC).

El PSC-PSOE ha rebut, però, altres influències a banda del FOC. Així són destacables les evolucions de Jordi Solé Tura, que acabaria essent un dels anomenats "pares de la Constitució" i ministre de Cultura del PSOE, i de Jordi Borja. Tots dos van iniciar la seva carrera com a líders de BR, fins a militar en el Partit Socialista Unificat de Catalunya (PSUC), abans de fer el salt al PSC. També el diputat del PSC Lluís Armet és un altre dels casos que es va formar en l'esquerra radical, concretament en els Comitès de Huelga Estudiantils, vinculats als Comitès de Huelga Obreros. Eren coneguts popularment com els *chechos*. També milità en el Front Nacional de Catalunya, abans de fer-ho en Convergència Socialista de Catalunya, al PSC (Congrés) que desembocà en el PSC-PSOE. Així mateix, l'alcalde de Mollet, Montserrat Tura, es va formar

en l'OICE, abans d'afiliar-se al PSC-PSOE, a inicis dels 80.

També l'actual PSIB-PSOE ha rebut militants de partits situats a la seva esquerra. Per exemple, Celestí Alomar, avui conseller de Turisme. L'any 1976 era un dels militants més destacats del Partit Socialista de les Illes (PSI, avui PSM). Es deslligà del PSI abans de les primeres eleccions i s'acostà la PSOE. Va participar, com a tècnic, en l'equip de la Conselleria de Turisme del Govern de Gabriel Canellas (PP). Se'n va anar a Madrid com a assessor en temes turístics dels darrers governs del PSOE. Un altre cas és el de Francesc Obrador, president del Consell Econòmic i Social de les Illes Balears, un dels fundadors del PSI, el 1976. Com a militant del PSOE fou secretari general d'UGT Balears i, també, batlle de Calvià, diputat balear i candidat a president pel PSIB l'any 1991.

També provinent del nacionalisme d'esquerres, Jordi Carbonell Cebarroja, qui fou subsecretari tècnic d'Agricultura i governador civil de Lleida en l'època dels governs de Felipe González, havia militat en el Front Nacional de Catalunya i en el PSAN.

Però el nacionalisme d'esquerres també va ser, en el seu dia, el punt de partida cap a altres destinacions. És el cas del diputat de Convergència Esteve Oriols, que fou membre del PSAN i del Moviment Socialista de Catalunya abans d'ingressar en CDC. Un cas semblant al de l'escriptor i periodista Xavier Bru de Sala, que actualment no milita en cap partit però que fou director general de Promoció Cultural de la Generalitat de Catalunya entre 1988 i 1990.

No hi són tots els noms. Evidentment, només hi ha uns quants exemples que il·lustren l'evolució de part d'un sector de l'esquerra antifranquista. Unes evolucions, però, que no es poden oblidar a l'hora d'explicar l'anomenada "transició" i que ajuden a comprendre els mecanismes d'una època confusa i manca de referents polítics després de quaranta anys de dictadura.

Enric Rimbau

Amb informacions de Miquel Calvet, Miquel Payeras i Ricard Camil Torres)